

ODLUKA KOMISIJE

od 20. decembra 2011. godine

o primjeni člana 106 stav 2 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na državne pomoći u obliku naknade za pružanje javnih usluga koje se dodjeljuju određenim privrednim društvima kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa

(prijavljena pod brojem dokumenta C(2011) 9380)

(2012/21/EU)

EVROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, a posebno njegov član 106 stav 3,

budući da:

- (1) Član 14 Ugovora nalaže Uniji, ne dovodeći u pitanje članove 93, 106 i 107 Ugovora, da koristi svoja ovlaštenja kako bi osigurala da se usluge od opšteg ekonomskog interesa obavljaju u skladu sa načelama i uslovima koje im omogućavaju ispunjavanje njihovih ciljeva.
- (2) Kako bi se određene usluge od opšteg ekonomskog interesa obavljale u skladu sa načelama i pod uslovima koji im omogućavaju ispunjenje njihovih ciljeva, može se ukazati potreba za finansijskom pomoći države, kojom bi se pokrio dio ili svi specifični troškovi koji proizlaze iz obaveze pružanja javne usluge. U skladu sa članom 345 Ugovora, kako ga tumači Sud Evropske unije, nije važno obavljaju li te usluge od opšteg ekonomskog interesa javni ili privatni privredna društva.
- (3) U vezi sa tim, član 106 stav 2 Ugovora navodi da su privredna društva kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa, ili oni koji imaju karakteristike monopola koji ostvaruje prihod, podložni pravilima sadržanim u Ugovoru, naročito pravilima o tržišnoj konkurenciji, ako primjena tih pravila, pravno ili činjenično, ne sprečava obavljanje zadataka koji su im povjereni. Navedeno ne smije uticati na razvoj trgovine u mjeri u kojoj bi to bilo u suprotnosti sa interesima Unije.
- (4) U presudi u predmetu Altmark¹ Sud je odlučio da naknada za obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa ne predstavlja državnu pomoć u smislu člana 107 Ugovora, pod uslovom da su istovremeno (kumulativno) ispunjena četiri kriterijuma. *Prvo*, privrednom društvu koji prima naknadu, moraju biti povjerene obaveze pružanja javnih usluga, i te obaveze moraju biti jasno određene. *Drugo*, parametri na osnovu kojih se izračunava naknada, moraju biti utvrđeni unaprijed, na objektivan i transparentan način. *Treće*, naknada ne smije da premaši iznos neophodan za pokrivanje svih ili dijela troškova koji su nastali prilikom izvršenja obaveze javne usluge, uzimajući u obzir relevantne prihode i razumnu dobit. *Konačno*, ako u konkretnom slučaju privredno društvo kojem je povjereno izvršenje obaveze pružanja javne usluge, nije izabran na osnovu postupka otvorenog tendera, koji bi omogućio izbor ponuđača koji bi takve usluge mogao da pruži po najpovoljnijim uslovima za društvo, visina potrebne naknade određuje se na osnovu analize troškova koje bi imao tipičan privredno društvo, kojim se dobro upravlja i koji ima odgovarajuća potrebna sredstva.

¹ Predmet C-280/00 Altmark Trans and Regierungspräsidium Magdeburg protiv Nahverkehrsgesellschaft Atmark [2003] Izvještaj Evropskog suda I-7747.

- (5) Kada navedeni kriterijumi nijesu ispunjeni, a ispunjeni su opšti uslovi za primjenu člana 107 stav 1 Ugovora, naknada za javnu uslugu predstavlja državnu pomoć koja je podložna članovima 93, 106, 107 i 108 Ugovora.
- (6) Osim ove Odluke, za primjenu pravila o državnim pomoćima na naknadu koja se dodjeljuje za obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa važna su tri instrumenta:
- (a) novo Saopštenje o primjeni pravila o državnim pomoćima Evropske unije na naknadu koja se dodjeljuje za obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa² koja objašnjava primjenu pravila iz člana 107 Ugovora i kriterijume koji su utvrđeni presudom u slučaju Altmark na takvu naknadu;
 - (b) nova Regulativa, koju Komisija namjerava da donese, o primjeni članova 107 i 108 Ugovora na pomoći male vrijednosti (*de minimis*) za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa – uključujući iznos naknade, po kojima se neće smatrati da naknada za obavljanje javne usluge ispunjava sve kriterijume iz člana 107 stav 1;
 - (c) revidirani Okvir za državne pomoći u obliku naknade za obavljanje javne usluge³ koji detaljno navodi kako će Komisija da analizira slučajeve koji nisu obuhvaćeni ovom Odlukom, i koji će s toga morati da se prijave Komisiji.
- (7) Odlukom Komisije 2005/842/EZ od 28. novembra 2005. godine o primjeni člana 86 stav 2 Ugovora o EZ-u na državne pomoći u obliku naknade za obavljanje javne usluge koja se dodjeljuje određenim privredna društvama kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa⁴, utvrđuje se značenje i obim izuzetka na osnovu člana 106 stava 2 Ugovora, kao i pravila kojima se omogućuje uspješno praćenje ispunjenja kriterijuma koji su utvrđeni u toj odredbi. Ovom Odlukom zamjenjuje se Odluka 2005/842/EZ i utvrđuju uslovi po kojima državna pomoć, u obliku naknade za obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa, ne podliježe obavezi prethodne prijave iz člana 108 stav 3 Ugovora, budući da se može smatrati usklađenom sa članom 106 stavom 2 Ugovora.
- (8) Takva pomoć se može smatrati usklađenom samo ako se dodjeljuje kako bi se osiguralo pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa, kako se na to poziva član 106 stav 2 Ugovora. Iz sudske prakse proizlazi da, u odsustvu sektorskih pravila na nivou Unije u tom području, države članice imaju visok stepen diskrecionog prava pri utvrđivanju koje bi usluge mogle da se svrstaju među usluge od opšteg ekonomskog interesa. Stoga je zadatak Komisije da se pobrine da ne nastanu očigledne greške pri definisanju usluga od opšteg ekonomskog interesa.
- (9) Pod uslovom da je ispunjen niz kriterijuma, ograničeni iznosi naknade koja se daje privredna društvama kojima je povjereno obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa, ne utiču na razvoj trgovine i tržišnu konkurenciju u mjeri u kojoj bi to bilo u suprotnosti s interesima Unije. S tim u vezi, pojedinačna prijava državne pomoći neće biti potrebna za naknadu čiji je iznos manji od određenog godišnjeg iznosa naknade, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi iz ove Odluke.
- (10) Uzimajući u obzir razvoj trgovine unutar Unije na području pružanja usluga od opšteg ekonomskog interesa, koje se, na primjer, ogledaju na snažnom razvoju multinacionalnih pružaoca usluga u nizu sektora koji su od velikog značaja za razvoj unutrašnjeg tržišta, trebalo bi odrediti nižu granicu iznosa naknade koju je moguće izuzeti od obaveze prijave u skladu sa ovom Odlukom, za razliku od slučaja sa Odlukom 2005/842/EZ, kada je omogućeno da se taj iznos izračuna kao godišnji prosjek u vremenskom periodu u kojem je predmetna obaveza povjerena.
- (11) Bolnice i privredna društva koji su ovlašćeni za pružanje socijalnih usluga, a kojima su povjereni zadaci koji se odnose na usluge od opšteg ekonomskog interesa, imaju specifične karakteristike koje je potrebno uzeti u obzir. Posebno treba uvažiti činjenicu da, u postojećim ekonomskim uslovima i s

² Slučaj C-280/00 Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg protiv Nahverkehrsgesellschaft Altmark [2003] ECR I-7747.

³ SL C 8, 11.1.2012, str. 15.

⁴ SL L 312, 29.11.2005, str. 67

obzirom na trenutni stepen razvoja unutrašnjeg tržišta, socijalnim uslugama može biti potreban veći iznos pomoći od onog koji je utvrđen ovom Odlukom, kako bi se nadoknadili troškovi obavljanja javne usluge. Veći iznos naknade za socijalne usluge, dakle, ne stvara nužno veći rizik za tržišnu konkurenciju. Iz tog razloga, privredna društva kojima je povjereno pružanje obavljanje socijalnih usluga, uključujući one koji pružaju usluge stambenog zbrinjavanja za socijalno ugrožene građane ili socijalne grupe koje se nalaze u nepovoljnijem položaju, koji zbog ograničene platežne moći do stambenog prostora ne mogu doći po tržišnim uslovima, treba takođe da uživaju pravo izuzetka od obaveze prijave koja je predviđena ovom Odlukom, čak i kada primaju viši iznos naknade od definisanog praga iznosa naknade koji je utvrđen ovom Odlukom. Isto treba primjenjivati i na bolnice koje pružaju medicinsku pomoć uključujući, kad je to potrebno, usluge hitne medicinske pomoći i povezane pomoćne usluge koje su neposredno povezane s njihovom osnovnom djelatnosti, naročito u području istraživanja. Kako bi ostvarile pravo na izuzeće od prijave, socijalne usluge treba da budu jasno definisane kao usluge koje ispunjavaju socijalne potrebe u odnosu na zdravstvenu i dugoročnu zaštitu, zaštitu djece, pristup i ponovno uključivanje na tržište rada, socijalne stanove, kao i pomoć za socijalno ugrožene grupe i njihovu socijalnu inkluziju.

- (12) Efekat na trgovinu i tržišnu konkurenciju određene mjere kojom se osigurava naknada, ne zavisi samo od prosječnog iznosa naknade koji se prima godišnje i sektoru koji je prima, nego i od ukupnog trajanja perioda u kojem je zadatak za obavljanje javne usluge povjeren. Osim u slučaju ako je duži period opravdan zbog potrebe za značajnim ulaganjima, na primjer, u području socijalnog stanovanja, primjena ove Odluke trebalo bi da se ograniči na period ovlašćenja od najviše 10 godina.
- (13) Kako bi mogao da se primjenjuje član 106 stav 2 Ugovora, privredno društvo mora da bude izričito ovlašćen od strane države članice za obavljanje određene usluge od opšteg ekonomskog interesa.
- (14) Kako bi se osiguralo ispunjenje uslova navedenih u članu 106 stav 2 Ugovora, neophodno je da se utvrde precizniji uslovi koji je potrebno da budu ispunjeni u odnosu na povjeravanje pružanja usluga od opšteg ekonomskog interesa. Iznos naknade može se pravilno izračunati i provjeriti samo ako su obaveze koje su povjerene privrednom društvu u pogledu javnih usluga i sve obaveze povjerene državi jasno definisane jednim ili više zakonskih akata nadležnih državnih organa predmetne države članice. Vrsta instrumenta može da se razlikuje od države članice do države članice, ali instrument mora da sadrži najmanje: privredno društvoe kojima je povjerena javna usluga, precizni sadržaj i trajanje dodijeljenih obaveza, kao i ako je potrebno, državno područje (opseg) na koje se odnosi ispunjavanje obaveze javne usluge koje su im povjerene, dodjelu bilo kakvih ekskluzivnih ili posebnih prava, kao i opis mehanizma dodjele naknade i parametre za određivanje naknade, kao i parametre izbjegavanje prekomjerne naknade i njen mogući povraćaj. U cilju osiguranja transparentnosti u odnosu na primjenu ove Odluke, akt o povjeravanju mora da sadrži i poziv na ovu Odluku.
- (15) Kako bi se izbjeglo neopravdano narušavanje tržišne konkurencije naknada ne bi smjela da prelazi iznos koji je neophodan za pokriće neto troškova koje ima privredno društvo u obavljanju usluge, uključujući i razumnu dobit.
- (16) Iznos naknade koji je viši od onoga koliko je neophodno kako bi se pokrili neto troškovi koje ima određeni privredno društvo pri obavljanju javne usluge nije neophodan za obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa, i prema tome predstavlja nezakonitu državnu pomoć koja treba da bude vraćena državi. Naknada koja je dodijeljena za obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa, ali se od strane predmetnog privredno društva stvarno koristi za poslovanje na nekom drugom tržištu u svrhu koja nije navedena aktom o povjeravanju, nije neophodna za obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa pa na osnovu toga može takođe da predstavlja nezakonitu pomoć koju treba vratiti.
- (17) Opravdani neto troškovi izračunavaju se kao razlika između troškova koji su nastali u obavljanju usluge od opšteg ekonomskog interesa i prihoda zarađenog od usluge od opšteg ekonomskog interesa, ili pak, kao razlika između neto troškova obavljanja usluge od opšteg ekonomskog interesa i neto

troškova ili dobiti od obavljanja usluge koja nije obuhvaćena uslugom od opšteg ekonomskog interesa. Naročito, ako se zbog obaveze obavljanja javne usluge smanjuje prihod (na primjer, zbog regulisanih tarifa), ali pri tom to ne utiče na troškove, neto troškove nastale izvršavanjem obaveze pružanja javne usluge moguće je utvrditi na osnovu umanjenog prihoda. Sa ciljem da se izbjegne neopravdano narušavanja tržišne konkurencije, sve prihode nastale iz usluge od opšteg ekonomskog interesa, drugim riječima, sve prihode koje pružalac usluge ne bi ostvario da mu ta obaveza nije povjerena, treba uzeti u obzir u svrhu računanja iznosa naknade. Ako su predmetnom privrednom društvu dodijeljena posebna ili ekskluzivna prava koja se odnose na djelatnosti koje nisu usluge od opšteg ekonomskog interesa, a za koje se dodjeljuje pomoć, i te djelatnosti ostvaruju dobit veću od razumne dobiti, ili ako privredno društvo uživa druge koristi koje mu dodjeljuje država, isti se, bez obzira na njihovo razvrstavanje u skladu sa članom 107 Ugovora, ubrajaju u prihod predmetnog privredno društva.

- (18) Razumna dobit određuje se kao stopa prinosa na kapital uzimajući u obzir stepen rizika ili nepostojanje rizika. Pojam „stopa prinosa na kapital” ovdje znači internu stopu rentabilnosti privredno društva koju on ostvaruje na uloženi kapital za cijeli period ovlašćenja.
- (19) Dobit koja ne prelazi zbir relevantne stope kamatne zamjene plus 100 baznih poena, ne smatra se nerazumnom dobiti. U ovom kontekstu relevantna stopa kamatne zamjene posmatra se kao primjerena stopa prinosa za nerizična ulaganja. Premija od 100 baznih poena služi, između ostalog, kao naknada za rizik likvidnosti u odnosu na kapital koji je vezan za obavljanje usluge za period trajanja akta o ovlašćenju.
- (20) U slučajevima u kojima privredno društvo kojem je povjereno obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa ne snosi značajan nivo poslovnog rizika, na primjer zbog toga što su troškovi koji nastaju obavljanjem usluge od opšteg ekonomskog interesa u potpunosti pokriveni naknadom, dobit koja prelazi referentno mjerilo zbira relevantne kamatne zamjene plus 100 baznih poena, ne smatra se razumnom dobiti.
- (21) Kada, u posebnim okolnostima, nije svrsishodno koristiti stopu prinosa na kapital, države članice trebalo bi da imaju mogućnost da se oslone na druge pokazatelje nivoa dobiti kako bi utvrdile razumnu dobit, kao što je to je prosječna stopa prinosa na sopstveni kapital, prinos na imovinu ili prinos od prodaje.
- (22) Pri određivanju šta čini razumnu dobit, države članice treba da imaju mogućnost uvođenja podsticajnih kriterijuma koji se odnose posebno na kvalitet pruženih usluga i povećanje efikasnosti proizvodnje. Povećanje efikasnosti proizvodnje ne bi smjelo da smanji kvalitet pružene usluge. Na primjer, države članice treba da imaju mogućnost da u aktu o povjeravanju odrede ciljeve povećanja efikasnosti, pri čemu će visina naknade zavisiti od obima ispunjenja tih ciljeva. Akt o povjeravanju može da odredi da ukoliko privredno društvo ne ostvari ciljeve, naknada bude smanjena primjenjujući metodu računanja koja je navedena u aktu o povjeravanju, a ako privredno društvo te ciljeve prelazi, naknada bude povećana primjenjujući metodu računanja navedenu u aktu o povjeravanju. Sve premije povezane sa povećanjem proizvodne efikasnosti moraju da budu utvrđene na nivou koji će da omogući uravnoteženu podjelu koristi nastale iz efikasnosti između privredno društva i države članice i/ili korisnika.
- (23) Član 93 Ugovora predstavlja *lex specialis* u odnosu na član 106 stav 2 Ugovora. U njemu se utvrđuju pravila koja se primjenjuju na naknade za obavljanje javnih usluga u sektoru drumskog saobraćaja. Član 93 tumači Regulativa Savjeta (EEZ) br. 1370/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2007. godine o uslugama javnog putničkog prevoza u željezničkom i drumskom saobraćaju u kojoj se van snage stavljaju Regulative Savjeta (EEZ) br. 1191/69 i br. 1107/70⁵ o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na naknadu za obaveze pružanja javnih usluga u javnom putničkom saobraćaju. Njegova

⁵ SL L 315, 3.12.2007., str. 1

primjena na putnički saobraćaj unutrašnjim vodama diskreciono je pravo država članica. Regulativom (EC) br. 1370/2007, izuzima se od prijave svaka naknada u sektoru drumskog saobraćaja koja ispunjava uslove iz te Regulative, na osnovu člana 108 stav 3 Ugovora. U skladu s presudom u predmetu Altmark, naknada u sektoru drumskog saobraćaja koja nije usklađena sa odredbama člana 93 Ugovora, ne smatra se usklađenom sa Ugovorom na osnovu člana 106 stav 2 Ugovora, ili na osnovu bilo koje odredbe iz Ugovora. Prema tome, ova Odluka se ne primjenjuje na sektor drumskog saobraćaja.

- (24) Za razliku od drumskog saobraćaja, sektori pomorskog i vazdušnog saobraćaja podložni su članu 106 stav 2 Ugovora. Određena pravila koja se primjenjuju na naknade za obavljanje javne usluge u sektorima vazdušnog i pomorskog saobraćaja nalaze se u Regulativi (EC) br. 1008/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. aprila 2008. godine o zajedničkim pravilima za obavljanje usluga u vazdušnom saobraćaju u Zajednici⁶ i u Regulativi Savjeta (EEZ) br. 3577/92 od 7. decembra 1992. godine o primjeni načela slobode pružanja usluga u pomorskom saobraćaju između država članica (pomorska kabotaža)⁷. Međutim, za razliku od Regulative (EC) br. 1370/2007, ove Regulative se ne odnose na usklađenost bilo kojeg mogućeg elementa državne pomoći, niti uređuju izuzetke od obaveze prijave na osnovu člana 108 stav 3 Ugovora. Ova Odluka stoga treba da se primjenjuje na naknade za obavljanje javnih usluga u sektorima vazdušnog i pomorskog saobraćaja pod uslovom da su, uz ispunjenje kriterijuma utvrđenih ovom Odlukom, takve naknade usklađene sa posebnim sektorskim propisima sadržanim u Regulativama (EZ) br. 1008/2008 i (EEZ) br. 3577/92, kada je to primjenjivo.
- (25) U posebnim slučajevima, naknade za obavljanje javne usluge namijenjene vazdušnoj ili pomorskoj povezanosti sa ostrvima, i za aerodrome i pomorske luke koji predstavljaju usluge od opšteg ekonomskog interesa u skladu sa članom 106 stav 2 Ugovora, trebalo bi da se utvrde pragovi koji se zasnivaju na prosječnom godišnjem broju putnika, budući da takvo računanje tačnije odražava ekonomsku realnost tih djelatnosti i njihov značaj kao usluga od opšteg ekonomskog interesa.
- (26) Izuzeće od obaveze prethodne prijave za određene usluge od opšteg ekonomskog interesa ne isključuje mogućnost da države članice prijave određeni projekat koji sadrži državne pomoći. U slučaju takve prijave, ili u slučaju da Komisija ocjenjuje usklađenost određene mjere pomoći na osnovu zahtjeva ili po službenoj dužnosti (*ex officio*), Komisija će da ocijeni jesu li ispunjeni uslovi iz ove Odluke. Ako to nije slučaj, mjera će se ocjenjivati u skladu sa načelama sadržanim u Saopštenju Komisije o okviru za državne pomoći u obliku naknade za javne usluge.
- (27) Ova Odluka treba da se primjenjuje ne dovodeći u pitanje odredbe Direktive Komisije 2006/111/EZ od 16. novembra 2006. godine o transparentnosti finansijskih odnosa između država članica i javnih preduzeća kao i o finansijskoj transparentnosti unutar određenih privredno društva⁸.
- (28) Ovu Odluku treba primjenjivati ne dovodeći u pitanje odredbe Unije u području konkurencije, posebno člana 101 i 102 Ugovora.
- (29) Ovu Odluku treba primjenjivati ne dovodeći u pitanje odredbe Unije u području javnih nabavki.
- (30) Ovu Odluku treba primjenjivati ne dovodeći u pitanje strožije odredbe koje se odnose na obaveze pružanja javnih usluga koje su sadržane u zakonodavstvu Unije za posebne sektore.
- (31) Potrebno je utvrditi prelazne odredbe za individualne pomoći koje su dodijeljene prije stupanja na snagu ove Odluke. Šeme pomoći koje su stupile na snagu u skladu sa Odlukom 2005/842/EZ prije stupanja na snagu ove Odluke, treba da budu usklađene sa unutrašnjim tržištem i izuzete od obaveze prijave u periodu od sljedeće 2 godine. Pomoći koje su stupile na snagu prije stupanja na snagu ove Odluke, koje nisu dodijeljene u skladu sa Odlukom 2005/842/EZ, ali ispunjavaju uslove utvrđene ovom Odlukom, smatraju se usklađenim sa unutrašnjim tržištem i izuzete su od obaveze prijave.

⁶ SL L 293, 31.10.2008., str. 3.

⁷ SL L 364, 12.12.1992., str. 7.

⁸ SL L 318, 17.11.2006., str. 17.

(32)Komisija namjerava ponovno da se ispita ovu Odluku 5 godina nakon njenog stupanja na snagu,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Član 1

Predmet

Ovom Odlukom utvrđuju se uslovi pod kojima se dodjeljuje državna pomoć u obliku naknade za obavljanje javne usluge određenim privredna društvama kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa, smatra usklađenom sa unutrašnjim tržištem i izuzima od obaveze prijave utvrđene u članu 108 stav 3 Ugovora.

Član 2

Područje primjene

1. Ova Odluka se primjenjuje na državne pomoći u obliku naknade za obavljanje javne usluge koja se dodjeljuje privredna društvama kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa, kako je navedeno u članu 106 stav 2 Ugovora, a koje su obuhvaćene jednom od sljedećih kategorija:
 - (a) naknada koja ne prelazi godišnji iznos od 15 miliona EUR za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa u svim područjima, osim saobraćaja i saobraćajne infrastrukture;

Ako iznos naknade varira u toku perioda u kojem je povjereno obavljanje javne usluge, godišnji iznos računa se kao prosjek godišnjih iznosa naknade za koje se očekuje da će se ostvariti u toku perioda u kojem je povjerena javna usluga;
 - (b) naknada za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa od strane bolnica koje pružaju medicinsku pomoć, uključujući, kada je to potrebno, usluge hitne medicinske pomoći; obavljanje povezanih pomoćnih usluga koje su neposredno povezane sa njihovim osnovnim djelatnostima, naročito u području istraživanja, međutim, ne sprečava primjenu ovog stava;
 - (c) naknada za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa sa ciljem ispunjavanja socijalnih potreba koje se odnose na zdravstvenu i dugoročnu zaštitu, zaštitu djece, pristup i ponovno uključivanje na tržište rada, socijalnu stanogradnju, kao i socijalnu uključenost socijalno ranjivih kategorija stanovništva;
 - (d) naknada za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa za vazdušno ili pomorsko povezivanje sa ostrvima na kojima prosječni godišnji saobraćaj u periodu od dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je povjereno obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa ne prelazi 300 000 putnika;
 - (e) naknada za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa za aerodrome i luke u kojima prosječni godišnji saobraćaj u periodu od dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je povjereno obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa ne prelazi 200 000 putnika u slučaju aerodroma, i 300 000 putnika u slučaju luka.
2. Ova Odluka primjenjuje se samo u slučaju kada period u kojemu je privrednom društvu povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa ne prelazi 10 godina. U slučajevima kada period ovlaštenja prelazi 10 godina, ova Odluka se primjenjuje samo kada davalac usluge mora da izvrši značajna ulaganja koja se moraju amortizovati u dužem vremenskom periodu u skladu s opštevažećim računovodstvenim načelama.

3. Ako za vrijeme trajanja perioda povjeravanja usluge prestanu biti ispunjeni uslovi za primjenu ove Odluke, pomoć se mora prijaviti u skladu sa članom 108 stav 3 Ugovora.
4. U području vazdušnog i pomorskog saobraćaja, ova Odluka se primjenjuje samo na državne pomoći u obliku naknade za javne usluge koja se dodjeljuje privredna društvama kojima ja povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa u skladu sa članom 106 stav 2 Ugovora, i, ako je svrsishodno, u skladu sa Regulativom (EZ) br. 1008/2008 odnosno Regulativom (EEZ) br. 3577/92.
5. Ova Odluka se ne primjenjuje na državne pomoći u obliku naknade za obavljanje javne usluge koja se dodjeljuje privredna društvama u području drumskog saobraćaja.

Član 3

Usklađenost i izuzeće od prijave

Državne pomoći u obliku naknade za obavljanje javnih usluga koje ispunjavaju uslove utvrđene u ovoj Odluci, usklađene su sa unutrašnjim tržištem i izuzimaju se od obaveze prethodne prijave predviđene članom 108 stavom 3 Ugovora, pod uslovom da su istovremeno usklađene i sa uslovima koji proizlaze iz Ugovora ili iz sektorskog zakonodavstva Unije.

Član 4

Ovlašćenje

Obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa povjerava se predmetnom privrednom društvu na osnovu jednog ili više pravnih akata, o čijem obliku može da odluči svaka država članica. Taj akt ili akti moraju da sadrže, naročito:

- (a) sadržaj i trajanje obaveza pružanja javne usluge;
- (b) privredno društva i, kada je relevantno, određeno državno područje (opseg);
- (c) vrstu svih ekskluzivnih ili posebnih prava koja su tom privrednom društvu dodijeljena od strane nadležnog organa;
- (d) opis mehanizma naknade i parametre za izračunavanje, kontrolu i reviziju naknade;
- (e) mjere za izbjegavanje i povraćaj moguće prekomjerne naknade; i
- (f) pozivanje na ovu Odluku.

Član 5

Naknada

1. Iznos naknade ne smije da pređe iznos koji je neophodan za pokrivanje neto troškova koji su nastali prilikom izvršavanja obaveze pružanja javnih usluga, uključujući razumnu dobit.
2. Neto troškovi mogu da se računaju kao razlika između troškova kako su utvrđeni u stavu 3 i prihoda utvrđenih u stavu 4. Takođe, mogu da se računaju i kao razlika između neto troškova privredno društva za poslovanje sa obavezom pružanja javne usluge i neto troškova ili dobiti istog privredno društva za poslovanje bez obaveze pružanja javne usluge.
3. Troškovi koje je potrebno uzeti u obzir uključuju sve troškove koji su nastali od obavljanja usluge od opšteg ekonomskog interesa. Oni se računaju na osnovu opšteprihvaćenih računovodstvenih načela kako slijedi:
 - (a) ako su djelatnosti predmetnog privrednog društva ograničene na usluge od opšteg ekonomskog interesa, mogu se uzeti u obzir svi njegovi troškovi;
 - (b) ako privredno društvo ujedno obavlja djelatnosti koje nijesu obuhvaćene uslugama od opšteg ekonomskog interesa, u obzir se uzimaju samo troškovi povezani sa uslugama od opšteg ekonomskog interesa;

- (c) troškovi razvrstani za usluge od opšteg ekonomskog interesa mogu da uključe sve direktne troškove nastale pri pružanju usluge od opšteg ekonomskog interesa, kao i odgovarajući udio u troškovima koji su zajednički i uslugama od opšteg ekonomskog interesa i drugim djelatnostima;
- (d) troškovi povezani s ulaganjima, posebno za infrastrukturu, mogu se uzeti u obzir ako su takva ulaganja neophodna za obavljanje usluge od opšteg ekonomskog interesa.
4. Prihod koji je potrebno uzeti u obzir mora da uključi najmanje čitav prihod ostvaren od obavljanja usluga od opšteg ekonomskog interesa, nezavisno o tome da li je prihod ocijenjen kao državna pomoć u smislu člana 107 Ugovora. Ako predmetno privredno društvo ima posebna ili ekskluzivna prava povezana sa drugim djelatnostima koje nisu usluge od opšteg ekonomskog interesa za koje se dodjeljuju pomoć, a koje stvaraju dobit koja prelazi razumnu dobit, ili donose korist privrednom društvu od drugih prednosti koje mu dodjeljuje država, one moraju da se uključe u njegov prihod, bez obzira na to kako se klasifikuju u smislu člana 107 Ugovora. Predmetna država članica može da odluči da se dobit koja se ostvaruje iz drugih djelatnosti koje su van obima usluge od opšteg ekonomskog interesa, dodijeli u cijelosti ili djelimično za finansiranje usluge od opšteg ekonomskog interesa.
 5. U smislu ove Odluke „razumna dobit” znači stopu prinosa na kapital koju bi za cijeli period trajanja akta o povjeravanju zahtijevao tipično privredno društvo koji razmišlja o tome da li bi obavljao uslugu od opšteg ekonomskog interesa, uzimajući u obzir pripadajući rizik. Stopa prinosa na kapital ovdje znači internu stopu rentabilnosti privrednog društva za cijeli period trajanja ovlašćenja, odnosno internu stopu prinosa na uloženi kapital. Stepenn rizika zavisi od predmetnog sektora, vrsti usluge i karakteristikama naknade.
 6. Pri određivanju šta predstavlja razumnu dobit, države članice mogu da uvedu podsticajne kriterijume koji se posebno odnose na kvalitet pružene usluge, kao i na povećanje proizvodne efikasnosti. Povećanje efikasnosti ne smije da smanji kvalitet pružene usluge. Sve premije povezane sa povećanjem proizvodne efikasnosti moraju da budu utvrđene na nivou koji će da omogući uravnoteženu podjelu koristi nastale iz povećanja efikasnosti između privrednog društva i države članice i/ili korisnika.
 7. U svrhu ove Odluke, stopa prinosa na kapital koja ne prelazi zbir relevantne stope kamatne zamjene plus 100 baznih poena, smatra se razumnom u svakom slučaju. Relevantna stopa kamatne zamjene odgovara stopi kamatne zamjene čije dospijeće i valuta odgovaraju dužini perioda i valuti akta o povjeravanju. Kada pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa nije povezano sa značajnim komercijalnim ili ugovornim rizikom, naročito kada se neto troškovi nastali pružanjem usluga od opšteg ekonomskog interesa uglavnom naknadno (*ex post*) nadoknađuju u potpunosti, razumna dobit ne smije da prelazi zbir relevantne stope kamatne zamjene plus premije od 100 baznih poena.
 8. Kada, zbog posebnih okolnosti, ne treba da se koristi stopa prinosa na kapital, države članice mogu da se koriste i drugim pokazateljima ostvarivanja dobiti osim stope prinosa na kapital kako bi odredile koji bi iznos razumne dobiti trebao da bude, kao što su: prosječni prinos na sopstveni kapital, prinos na imovinu ili prinos od prodaje. „Prinos” znači dobit prije odbitka kamata i poreza u predmetnoj godini. Prosječni prinos računa se pomoću diskontnog faktora za vrijeme trajanja ugovora, kako je uređeno Saopštenjem Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih stopa i diskontnih stopa⁹. Bez obzira na to koji je pokazatelj izabran, država članica mora da bude u mogućnosti da Komisiji, na njen zahtjev, dostavi dokaze da dobit ne prelazi dobit koju bi očekivalo prosječno privredno društvo koji razmišlja o tome bi li obavljao uslugu, na primjer, dostavom podataka o prinosima koji su ostvareni na osnovu sličnih vrsta ugovora po tržišnim uslovima.
 9. Kada privredno društvo obavlja djelatnosti koje su i u okviru i van obima usluga od opšteg ekonomskog interesa, na knjigovodstvenim računima mora odvojeno da prikaže troškove i prihode povezane sa uslugom od opšteg ekonomskog interesa i one povezane sa drugim uslugama, kao i parametre za

⁹ SL C 14, 19.1.2008., str. 6.

razvrstavanje troškova i prihoda. Troškovi povezani sa djelatnostima van obima usluga od opšteg ekonomskog interesa moraju da pokriju sve direktne troškove, odgovarajući udio u zajedničkim troškovima, kao i odgovarajući prinos na kapital. U odnosu na te troškove naknada ne može da bude dodijeljena.

10. Države članice će od privrednog društva zahtijevati povraćaj svake primljene prekomjerne naknade.

Član 6

Kontrola prekomjerne naknade

1. Države članice osiguravaju da naknada koja se dodjeljuje za obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa ispunjava uslove utvrđene u ovoj Odluci, a naročito da privredno društvo ne prima naknadu koja bi bila veća od iznosa koji je utvrđen u skladu s članom 5. Na zahtjev Komisije, o tome i dostavljaju dokaze. Države članice su dužne da sprovode redovne provjere, ili osiguravaju da se takve provjere sprovode, najmanje svake 3 godine za vrijeme trajanja ovlašćenja i na kraju tog perioda.
2. Kad privredno društvo primi naknadu koja je veća od iznosa koji je utvrđen u skladu s članom 5, država članica mora da zahtijeva od privrednog društva da vrati iznos prekomjerne naknade koji je primio. Parametri za računanje naknade ponovno se definišu za budući period. Kad iznos prekomjerne naknade ne prelazi 10% iznosa prosječne godišnje naknade, takva prekomjerna naknada može da se prenese u sljedeći period i oduzme od iznosa naknade koji je potrebno isplatiti za taj period.

Član 7

Transparentnost

U slučaju naknada koje su veće od 15 miliona EUR, a koje su odobrene privrednom društvu koje obavlja i djelatnosti koje nisu obuhvaćene uslugama od opšteg ekonomskog interesa, države članice objavljuju sljedeće informacije na internetu ili u drugim odgovarajućim sredstvima informisanja:

- (a) akt o povjeravanju ili njegov rezime koji sadrži elemente navedene u članu 4;
- (b) godišnje iznose pomoći koje su dodijeljene navedenom privrednom društvu.

Član 8

Raspoloživost informacija

Države članice dužne su za period povjeravanja i najmanje 10 godina od završetka tog perioda, ažuriraju sve potrebne informacije kao bi se utvrdilo da li je odobrena naknada u skladu sa ovom Odlukom.

Po pisanom zahtjevu Komisije, države članice dužne su da dostave Komisiji sve informacije koje Komisija smatra potrebnima kako bi se utvrdilo jesu li propisi koji su na snazi u odnosu na definisanje naknada u skladu sa ovom Odlukom.

Član 9

Izveštaj

Svake dvije godine, svaka država članica dužna je da podnese Komisiji izvještaj o sprovođenju ove Odluke. Izvještaj mora da sadrži detaljan pregled uslova primjene ove Odluke za različite kategorije usluga iz člana 2 stav 1, uključujući:

- (a) opis primjene ove Odluke na usluge koje su obuhvaćene njenim područjem primjene, uključujući interne djelatnosti;
- (b) ukupan iznos pomoći koje su dodijeljene u skladu sa ovom Odlukom, raščlanjenih po ekonomskim sektorima korisnika;
- (c) napomenu o tome da li je kod određene vrste usluge primjena ove Odluke dovela do teškoća ili su uloženi prigovori trećih strana;

i

- (d) sve druge informacije koje se odnose na primjenu ove Odluke koje zatraži Komisija i koje je potrebno navesti blagovremeno prije dostavljanja izvještaja.

Prvi izvještaj se dostavlja do 30. juna 2014. godine.

Član 10

Prelazne odredbe

Ova Odluka se primjenjuje na individualne i šeme državne pomoći kako slijedi:

- (a) svaka šema pomoći koja je stupila na snagu prije stupanja na snagu ove Odluke, a koja je bila usklađena sa unutrašnjim tržištem i izuzeta od obaveze prijavljivanja u skladu sa Odlukom 2005/842/EZ, i dalje će biti usklađena sa unutrašnjim tržištem i izuzeta od obaveze prijavljivanja za period od 2 godine;
- (b) svaka pomoć koja je stupila na snagu prije stupanja na snagu ove Odluke, a nije bila usklađena sa unutrašnjim tržištem, niti je bila izuzeta od obaveze prijavljivanja u skladu sa Odlukom 2005/842/EZ, ali ispunjava uslove utvrđene ovom Odlukom, smatraće se usklađenom sa unutrašnjim tržištem i izuzetom od obaveze prethodne prijave.

Član 11

Stavljanje van snage

Ovom Odlukom stavlja se van snage Odluka 2005/842/EZ.

Član 12

Stupanje na snagu

Ova Odluka stupa na snagu 31. januara 2012. godine

Član 13

Primaoci

Ova je Odluka upućena državama članicama.